

Dnr 398841
2020-01-14

Finansrapport tertial 3, 2019

Uppföljning av finanspolicyns riktlinjer och beslut tagna på delegation

Den av Kommunfullmäktige antagna finanspolicyn innehåller riktlinjer för kommunkoncernens tillgångs- och skuldhantering. I finanspolicyn regleras att rapportering ska ske till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut. Finansrapport tertial 3, 2019 är en återrapportering till kommunstyrelsen av tillgångs- och skuldförvaltningen per 31 december 2019.

Ekonomidirektören m. fl. har bemyndigande att på kommunstyrelsens vägnar besluta om upptagande av lån enligt KS beslut 2018-12-04 Dnr 18KS417. Finansrapporten är en återrapportering av beslut tagna på delegation under tertial 3, 2019.

Finansieringsrisk, jämförelse mot finanspolicy

Finansieringsrisk är risken att inte ha tillgång till det kapital som verksamheten kräver eller att finansieringen endast kan erhållas till ökade kostnader.

Tabell: Genomsnittlig kapitalbindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ej under 2 år och samtliga lån ska kunna återbetalas inom 15 år	↑	2,69 år	2,33 år	2,12 år
Högst 45% av lånestocken får förfalla inom 12 månader	↑	33%	26%	32%

Ränterisk, jämförelse mot finanspolicy

Ränterisk är risken att räntorna på marknaden svänger vilket medför att räntekostnaderna för verksamheten förändras över tiden.

Tabell: Genomsnittlig räntebindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Skall vara 3 år med en tillåten avvikelse på max +/- 12 månader (2 - 4 år)	↑	2,80 år	2,53 år	2,37 år
Minst 10% och högst 45% räntestjusteras varje 12 månaders period	↑	31%	26%	33%

Kommentarer till finansieringsrisk och ränterisk i tabellerna ovan. Gävle kommunkoncern ligger rätt enligt finanspolicyn på alla nyckeltal. Både kapitalbindning och räntebindning har ökat då internbanken under året fortsatt låna upp lån med fast ränta och lång kapitalbindning.

Övriga nyckeltal

Tabell: Gävle kommunkoncern, 2019-12-31 (2018-12-31)

	Koncernen
Total låneskuld, mnkr*	6 549,9 (5 466,7)
Snitt kredittid, år	2,69 (2,33)
Snitträntebindning, år	2,80 (2,46)
Snittränta, %	1,28 (1,46)
Kapitalförfall inom 12 månader, %	33 (26)
Ränteförfall inom 12 månader, %	31 (26)

*) I låneskulden ingår externt upptagna lån i kommunens internbank som till övervägande del utgör förmedlade lån till koncernbolagen, samt externt upptagna lån i Gävle Stadshus AB genom internbankens försorg. Pantbrevstecknade lån av AB Gavlegårdarna ingår ej och uppgår till 100 mnkr. Totalt uppgår kommunkoncernens låneskuld till 6 649,9 mnkr.

Känslighetsanalys

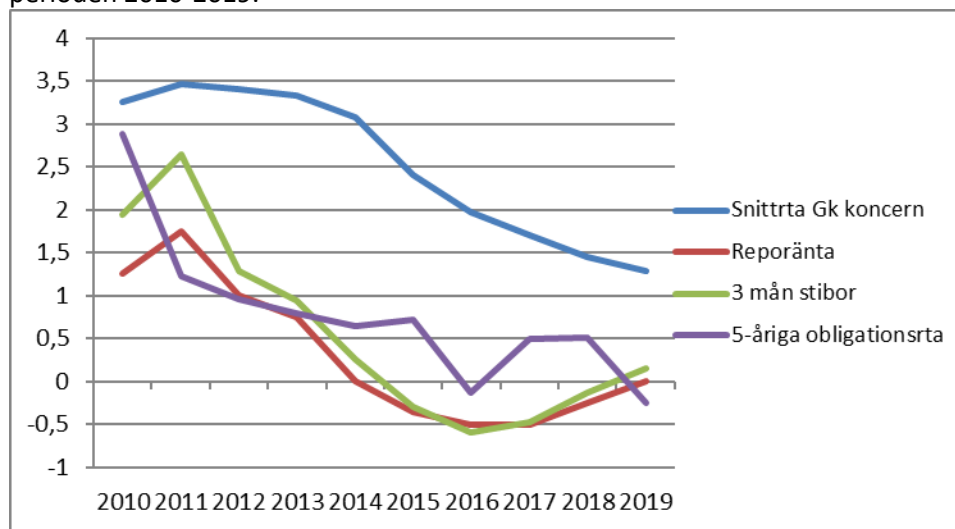
Kommunkoncernens resultat påverkas mycket av förändringar i räntekostnaden. Kostnadsökningen på årsbasis vid 1 procentenhets ränteökning, på lån med rörlig ränta och fast ränta som förfaller inom ett år, är 3,5 mnkr.

Tabell: Jämförelse mellan december 2019 och december 2018

	2019-12-31	2018-12-31
Snittränta GK koncern	1,28%	1,45%
Riksbankens reporänta	0,0%	-0,25%
Stibor ränta 3-månader	0,15%	-0,13%
5-årig swap ränta	0,39%	0,52%
Inflationsutveckling, KPI	1,8%	2,0%

Räntehistorik

Diagram: Jämförelse av Gävle kommuns snittränta mot andra räntor under perioden 2010-2019.

Ränteprognos

Tabell: Prognos kommunens upplåningsräntor per 31/12 2019

	2019-12-31	6 mån	1 år	2 år
Rörlig ränta*	0,30%	0,30%	0,35%	0,40%
2 års ränta	0,30%	0,35%	0,40%	0,45%
5 års ränta	0,55%	0,60%	0,65%	0,75%
10 års ränta	1,10%	1,20%	1,25%	1,35%
*knuten till 3-mån Stibor				

Marknadsläge/information*)

Senare delen av 2019 har präglats av en del positiva signaler avseende konjunkturen samt minskad oro kring både handelskonflikten USA/Kina och Brexit. Recessionsrisken bedöms minskat ytterligare tack vare stimulans från ett antal centralbanker. Tyngst väger FED:s, tre räntesänkningar under andra halvåret. Dessa positiva nyheter, avseende det globala tillväxtpotentialerna, hjälpte många av världens börser att avsluta året i dur. Börsernas styrka under året förklarades också till stor del av det faktum att västvärldens räntor är rekordlåga och antas vara låga under lång tid framöver. I brist på placeringsalternativ hamnar således en stor del av världens kapital på aktiemarknaden.

Den amerikanska ekonomin bromsar in men undviker troligtvis recession eftersom arbetsmarknaden är fortsatt stark, räntan är låg och tillgångar fortsätter att stiga i värde. Den europeiska ekonomin fortsätter att stå och stampa, utsikterna för nästa år ser svaga ut med en förväntad tillväxt på ungefär 1%.

Sverige står de närmsta åren inför stora utmaningar när landet går in i en svagare konjunktur. Inhemsk efterfrågan har utvecklats svagt en längre tid och den förblir dämpad. Hushållen är försiktiga, investeringarna faller tillbaka och exporten stagnerar vilket gör att svensk ekonomi hamnar i lågkonjunktur.

Avmattad svensk konjunktur innebär minskad sysselsättning och därmed lägre skatteintäkter vilket har en negativ inverkan på den svenska kommunsektorn. Kommunsektorn har de senaste åren sett en ökande befolkning, sämre demografiska förutsättningar och en urbaniseringstrend. Några av kommunsektorns utmaningar är att kunna balansera stora investerings- och rekryteringsbehov med god ekonomisk hushållning och stabila finanser.

*) Källa Nordea, Kommuninvest

Gävle kommunkoncerns externa upplåning jämför med KF kreditram

Kommunfullmäktige har fastställt en kreditram 2019 för extern upplåning i koncernen, kommunen och per bolag. Koncernen har 2 476 mnkr kvar att utnyttja av kreditramen för 2019. Bolagen har totalt 1 777 mnkr kvar att nyttja av kreditramen för 2019. Kommunkoncernen ligger med ett plussaldo på 236,1 (203,2) mnkr på koncernkontot per 2019-12-31 och nyttjar ingenting av den för koncernkontot totala checkkrediten hos Nordea på 300 mnkr. Gävle kommun har ett positivt saldo på 199,1 (621,2) mnkr.

På grund av att reporäntan varit negativ under hela 2019, har Nordea tagit ut negativ ränta (d.v.s. en avgift) på stora likvida tillgångar för storkunder. Detta innebär en kostnad för Gävle kommun och de bolag som under 2019 haft positiva saldon på koncernkontot. Flera av bolagen nyttjar sin checkkredit inom koncernkontot som alternativ till kortfristig extern upplåning. Detta är

interna krediter inom koncernen som jämnar ut likviditeten mellan bolagen och kommunen på koncernvalutakontot.

Problemet med negativ ränta på koncernkontot försvinner under januari 2020 eftersom Riksbanken höjde reporäntan till 0%, i december 2019. Kommunen och bolagen har fortsatt kontinuerlig dialog angående saldon på respektive koncernvalutakonto alternativt nyttjande av koncernkredit, i strävan efter så effektiv likviditetshantering som möjligt. Kommunkoncernen har även tillgång till checklimiter på totalt 50 mnkr 2019-12-31 på andra konton.

Tabell: Sammanställning av Gävle kommunkoncerns saldo på koncernvalutakonto, kredit på koncernvalutakonto, externa och interna lån per 2019-12-31.

Enhet/Bolag (mnkr)	Banksaldo KvK	Checklimit*	Externa lån	Egna lån	Kreditram-2019	Kvar att nyttja**	Interna lån
Gävle Stadshus AB	-122,3	-200	0	-769	950	59	0
AB Gavlegårdarna	-51,8	-300	-2 500	-100	3 000	348	0
Gävle Energi AB	76,8	-120	-650		700	127	443
Gävle Hamn AB	81,2	-100	-1 135		1 100	46	0
Gavlefastigheter	42,8	-500	-1 045		1 600	598	1 135
Gästrike Vatten AB	-37,1	-110	-311		750	402	0
Gästrike Räddningsförb	70,0	0	0		0	70	0
Gästrike Återvinnare	-40,2	-80	-10		140	90	0
Gästrike Ekogas AB	17,6	-20	-130		150	38	0
Summa bolag	37,0	-1 430	-5 781	-869	8 390	1 777	1 578
Gävle kommun	199,1	-300	0		300	499	0
Ej fördelat					200	200	
Summa	236,1	-300	-5 781	-869	8 890	2 476	1 578
*Intern checkkredit							
extern kredit, Nordea							
** G=F+(B+D+E)							

Tabell: Femårsöversikt, nyckeltal för Gävle kommunkoncern

Nyckeltal, 5 års översikt	2015	2016	2017	2018	2019
Total låneskuld	5597,8	5 311	5542	5 467	6 550
Snitt kapitalbindning, år	2,23	2,13	2,12	2,33	2,69
Snitt räntebindning, år	2,93	2,52	2,37	2,46	2,80
Snittränta, %	2,41	1,97	1,70	1,46	1,28
*Kreditförfall inom 12 mån, %	38	34	32	26	33
Ränteförfall inom 12 mån, %	27	30	34	26	31
*andel av kapital som förfaller inom 12 mån					

Redovisning av upplåning under tertial 3, 2019-09-01 – 2019-12-31 (mnkr)

1. Förmedlade lån kommunala bolag perioden 2019-09-01–2019-12-31 (mnkr)

Nyupplåning

Nyupplåning	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta*	Fast/rörlig	Belopp
Gävle Hamn AB	9 år	Kommuninvest	0,74%	Fast	100
Gävle Hamn AB	6 år	Kommuninvest	0,48%	Fast	200
Gävle Hamn AB	3 år	Kommuninvest	3-mån Stibor+0,42%	Rörligt	100
Gävle Hamn AB	3 mån	Cert SHB	3-mån Stibor+0,45%	Rörligt	100
Gävle Energi AB	3 år	Kommuninvest	0,68%	Fast	150
Summa					650
* inkl. administrativ avgift					

Refinansiering av lån

Refinansiering	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta*	Fast/Rörlig	Belopp
Gävle Vatten AB	4 år	Kommuninvest	0,66%	Fast	100
AB Gavlegårdarna	2 år	Kommuninvest	3-mån Stibor+0,39%	Rörlig	100
AB Gavlegårdarna	1,5 år	Kommuninvest	3-mån Stibor+0,37%	Rörlig	100
AB Gavlegårdarna	7 år	Kommuninvest	0,95%	Fast	100
Gävlefastigheter	7 år	Kommuninvest	0,95%	Fast	60
Summa					460
* inkl. administrativ avgift					

Derivat

Derivat	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta*	Fast/rörlig	Belopp
Summa					0

2. Reverslån (interna lån) kommunala bolag perioden 2019-09-01-2019-12-31 (mnkr)

Nyupplåning

Reverslån	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta*	Fast/rörlig	Belopp
Gävle Energi AB	3 mån	Gävle kommun	0,82%	Fast	385
Summa					385
* inkl. administrativ avgift					

3. Övriga lån perioden 2019-09-01 – 2019-12-31 (mnkr)

Gävle Stadshus AB egna lån

Gävle Stadshus egna lån	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta*	Fast/rörlig	Belopp
Summa					0

Redovisning av lån – upplåning, amortering och utlåning

Tabell: Gävle kommunkoncerns externa upplåning och amortering 2019-12-31

Låneskuld (mnkr)	IB, 19-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 19-12-31	Andel %, Saldo
Kommuninvest	4 701,7	1 920	721,8	5 899,9	90,1%
Handelsbanken	165		115	50	0,8%
Swedbank	100			100	1,5%
NIB	100			100	1,5%
Nordea	0	100	100	0	0,0%
Cert. Swedbank	100	200	250	50	0,8%
Cert. Nordea	20	400	420	0	0,0%
Cert. SEB	50	200	150	100	1,5%
Cert. SHB	230	350	330	250	3,8%
Summa	5 466,7	3 170	2 087	6 549,9	100,0%
Varav GSAB borgen	775	220	226	769,0	
Exkl. GSAB borgen	4 691,7	2 950	1 861	5 780,9	

Tabell: Förmedlade lån till kommunala bolag

Förmedlade Lån (mnkr)	IB, 19-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 19-12-31	Andel %, Saldo
GSAB	775	220	226	769	11,7%
AB Gavlegårdarna	1 850	700	350	2 200	33,6%
Gavlia koncernen	940	180	75	1 045	16,0%
Gävle Energi AB	350	350	50	650	9,9%
Gästrike Ekogas AB	110	70	50	130	2,0%
Gästrike Återvinnare	20		10	10	0,2%
Gävle Hamn AB	685	400	50	1 035	15,8%
Gävle Vatten AB	336,7	100	125,8	310,9	4,7%
Cert. ABGG	400	1 050	1 150	300	4,6%
Cert. GHAB	0	100	0	100	1,5%
Summa	5 466,7	3 170	2 087	6 549,9	100,0%

Gävle kommunkoncern har totalt ökat sina externa lån med totalt 1 083 mnkr. AB Gavlegårdarna har ökat sina lån med 350 mnkr och minskat certifikat med 100 mnkr, Gavlia-koncernen har ökat sina lån med 105 mnkr. Gävle Energi AB har ökat sina lån med 300 mnkr, Gästrike Ekogas AB har ökat sina lån med 20 mnkr. Gästrike återvinnare har minskat lånen med 10 mnkr och Gävle Hamn AB har ökat sina lån med 350 mnkr samt lånat certifikat på 100 mnkr, dels p.g.a. amortering av interna lån med 298,3 mnkr. Gävle Vatten AB har minskat sina lån med 26 mnkr, och Gävle Stadshus AB har minskat sina lån med 6 mnkr.

Kommuninvest erbjuder produkten Gröna lån för att finansiera hållbara investeringar. Kommunens internbank fortsätter arbetet med att tillsammans med bolagens ekonomi/finanschefer gå igenom befintliga lån för att se om det är möjligt att ändra statusen på någon av dessa till Gröna lån under 2020.

Totalt har Gävle kommun 330 mnkr i Gröna lån 2019-12-31

- 200 mnkr AB Gavlegårdarna Flerbostadshus Sörby backe
- 130 mnkr Gästrike Ekogas Biogasanläggning i Forsbacka

Gävle kommun har ett certifikatprogram med en låneram på 800 mnkr svenska kronor. Certifikatprogrammet har på Kommunstyrelsens uppdrag (17KS209) uppdaterats och börjat användas. Gävle kommun nyttjar 400 mnkr per 2019-12-31 i certifikatprogrammet. Certifikat används för att värna om tillgången till fler finansieringskällor och motparter.

Borgensavgift

Från och med 2011 gäller lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Den nya lagen innebär bl. a att kommunerna, om de går i borgen, ska ta ut en marknadsmässig avgift för att kompensera för den ekonomiska fördel som borgensåtagandet innebär för det kommunala bostadsaktiebolaget. Genom EU:s statsstödsregler gäller motsvarande krav även för annan verksamhet som bedrivs av kommunala bolag på en konkurrensutsatt marknad, exempelvis energibolag.

Med lagkrav på marknadsmässiga borgens- och administrativa avgifter är kommunerna i behov av en modell för att kunna fastställa avgifter som stämmer överens med lagstiftning och EU:s statsstödsregler. Under tertial 1 2019 har Gävle kommun gjort en kartläggning över borgensavgifterna mot koncernens bolag tillsammans med Norm Finanspartner och Fundcurve AB. Beslut om ny modell för att beräkna borgens- och administrativa avgifter togs i KF 2019-12-09 Dnr 19KS233 §4.

Tabell: utlämnade lån (reverslån) till kommunala bolag och övriga (mnr)

Reverslån (mnr)	IB, 19-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 19-12-31
Gävlefastigheter AB	1 139,4		4,0	1 135,4
Gävle Hamn AB	298,3		298,3	0,0
Gävle Energi AB*)	63,0	385,0	5,3	442,7
Bomhus Folketshus*1)	5,8			5,8
Brynäs Fastighets AB*2)	106,4		1,5	104,9
Summa	1 612,9		309,1	1 688,8
*Förslagslån Bomhus Energi AB via Gävle Energi AB				

*1) Gävle kommun har enligt god redovisningssed gjort en värdering av lånet mot Bomhus Folketshus på 9,5 mnr i balansräkningen 2014 och skrivit av fordran mot Bomhus Folketshus med 9,5 mnr till 5,8 mnr och en ny skuldförbindelse om 5,8 mnr har upprättats med säkerhet i fastigheten enligt beslut i KF 2014-09-29 § 9, 14KS93.

*2) Gävle kommun har lånat ut 110 mnr till Brynäs Fastighets AB enligt beslut i KF 2005-04-25 § 71 diarienummer 2004:266.

Gävle Hamn AB har under 2019 amorterat sitt reverslån på 298,3 mnr, det har ersatts med externt upptagna lån. Gävle Energi AB har tagit ett nytt förslagslån på 385 mnr till Bomhus Energi. Sammantaget uppgår den interna utlåningen från Gävle kommun till kommunala bolag och övriga med 1 688,8 mnr.

Derivat Gävle kommunkoncern

Tabell: Ränteswappar i Gävle kommunkoncern 2019-12-31 (2018-12-31) mnr per motpart

Motpart	Volym
Nordea	450 (450)
SE-banken	400 (450)
Totalt	850 (950)

Varav Gävle Stadshus AB

Motpart	Volym
Nordea	100 (100)
Totalt	100 (150)

Derivaten består av ränteswappar där kommunen erhåller 3 mån stibor ränta och betalar en fast ränta med olika löptider. Varje derivat är kopplat till ett grundlån med rörlig ränta. I grundlånet ligger kapitalbindningen, d.v.s. utbetalningen av lånets kapitalbelopp. I derivatet ligger endast räntebindningen.

Det ger möjlighet att flexibelt och kostnadseffektivt kunna ändra räntebindning i skuldportföljen. Ränteswap möjliggör förändring av portföljens räntebindning utan att låna upp nytt kapital.

Gävle kommunkoncern har per 2019-12-31, 11 (13) stycken ränteswappar kopplade till motsvarande lånevolym på 850 (950) mnkr. Marknadsvärdet på balansdagen 2019-12-31 för ränteswappar är negativt, -44,6 (-61,6) mnkr varav GSAB har ett marknadsvärde på -3,7 (-7,9) mnkr, på grund av en högre räntenivå när swapkontrakten slöts.

Gävle kommun följer de redovisningsregler som har införts för finansiella derivat. Gävle kommun och Gävle Stadshus AB uppfyller kraven för att redovisa marknadsvärdet som upplysning i årsredovisningen och inte som en resultatpåverkande post i resultaträkningen. För att kunna tillämpa villkoren för säkringsredovisning har Gävle kommun och Gävle Stadshus AB dokumenterat alla sina derivataffärer, enligt K3 och RKR:s mall. Gävle kommunkoncern har bedömt att säkringsförhållandet förväntas vara effektivt under den period för vilken säkringen har identifierats. Därmed är Gävle kommunkoncern kvalificerad för s.k. säkringsredovisning och ska inte redovisa marknadsvärden i resultaträkningen och balansräkningen.

Gävle kommuns placeringar

Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-18 § 12 Dnr 18KS24 i enlighet med Kommunstyrelsens förslag att uppdra åt styrelsen i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB att utifrån föreliggande affärsmässiga förutsättningar avveckla Gävle kommuns ägande i bolaget genom likvidation eller försäljning. Gävle kommun tecknar inte en förlängning av sina försäkringar gentemot Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB. När bolaget väl har avvecklats måste Gävle kommun hantera de likviderade medlen. Kommunstyrelsen får i uppdrag att upprätta förslag till hur Gävle kommun ska hantera detta såväl ur ett organisatoriskt perspektiv som ett placerings perspektiv.

Gävle kommun har sedan tidigare betalat in medel till Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB (KSFAB) för att bygga reserver för Garantiförsäkring PLUS. Inbetalningarna syftar till att försäkra Gävle kommun att bättre hantera stora kostnadsökningar gällande pensioner och äldreomsorg.

Gävle kommuns anskaffningsvärde för aktierna i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB är 708,74 mnkr som motsvarar bokfört värde i kommunen. Eget kapital i bolaget avseende Gävle kommuns cell uppgår till 770,5 mnkr. Dessa siffror härrör från finansrapport tertial 2, 2019.

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör